

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761

<http://polj.uns.ac.rs/>

Na osnovu odredbi Zakona o upravljanju otpadom ("Službeni glasnik RS", br. 36/09 i 88/10) članovi 15, 26, 36 i 44., Savet Poljoprivrednog fakulteta donosi dana 01.07.2014.godine

PRAVILNIK O UPRAVLJANJU OTPADOM

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

IZRADIO

KONTROLISAO

ODOBRIO

Dekan fakulteta
Prof.dr Popović Milan

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

SADRŽAJ:

1. PREDMET I PODRUČJE PRIMENE	6
2. DEFINICIJE	6
3. VEZA SA DRUGIM DOKUMENTIMA	8
4. ODGOVORNOST	11
5. POSTUPAK	11
5.1 Klasifikacija i karakterizacija otpada	11
5.2 Upravljanje otpadom	12
5.2.1 Postupak sa hemijskim otpadom	12
5.2.2 Postupak sa mikrobiološkim otpadom	19
5.2.3 Postupak sa medicinskim otpadom	27
5.2.4 Postupak sa ambalažnim otpadom	28
5.2.5 Postupak sa komunalnim otpadom	31
5.2.6 Postupak sa posebnim otpadom	31
5.2.7 Postupak sa otpadom životinjskog porekla	32
5.3 Kretanje otpada	34
5.4 Izveštavanje	34
6. ZAPISI	35
7. PRILOZI	37
8. ZAVRŠNE ODREDBE	38

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

DISTRIBUTIVNA LISTA KONTROLISANIH KOPIJA

Broj kopije:	Mesto čuvanja:	Datum izdanja:	Datum povlačenja:
0.	Arhiva		
1.	Dekan		
2.	Direktori Departmana		
3.	Šefovi odeljenja/laboratorija		

LISTA IZMENA / DOPUNA

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Izmena broj:	Strana	Opis izmene	Datum	Napomena

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

--	--	--	--	--

1. PREDMET I PODRUČJE PRIMENE

Ovaj dokument definiše aktivnosti koje se sprovode u cilju upravljanja otpadom (hemijskim, medicinskim, mikrobiološkim, ambalažnim i komunalnim) u Poljoprivrednom fakultetu, Univerziteta u Novom Sadu, a na način da se smanji nastajanje otpada, odnosno ostvari ponovna upotreba i reciklaža otpada, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10).

2. DEFINICIJE

Ambalaža jeste proizvod napravljen od materijala različitih svojstava, koji služi za smeštaj, čuvanje, rukovanje, isporuku, predstavljanje robe i zaštitu njene sadržine, a uključuje i predmete koji se koriste kao pomoćna sredstva za pakovanje, umotavanje, vezivanje, nepropusno zatvaranje, pripremu za otpremu i označavanje robe. Ambalaža može biti:

- primarna ambalaža kao najmanja ambalažna jedinica u kojoj se proizvod prodaje konačnom kupcu;

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

- sekundarna ambalaža kao ambalažna jedinica koja sadrži više proizvoda u primarnoj ambalaži sa namenom da na prodajnom mestu omogući grupisanje određenog broja jedinica za prodaju, bez obzira da li se prodaje krajnjem korisniku ili se koristi za snabdevanje na prodajnim mestima. Ova ambalaža se može ukloniti sa proizvoda bez uticaja na njegove karakteristike;
- tercijarna (transportna) ambalaža namenjena za bezbedan transport i rukovanje proizvoda u primarnoj ili sekundarnoj ambalaži. Ova ambalaža ne obuhvata kontejnere za drumski, železnički, vodni ili vazdušni transport.

Vlasnik otpada jeste proizvođač otpada, lice koje učestvuje u prometu otpada kao posredni držalac otpada, pravno ili fizičko lice koje poseduje otpad.

Dozvola jeste rešenje nadležnog organa kojim se pravnom ili fizičkom licu odobrava sakupljanje, transport, uvoz, izvoz i tranzit, skladištenje, tretman ili odlaganje otpada i utvrđuju uslovi postupanja sa otpadom na način koji obezbeđuje najmanji rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Hijerarhija upravljanja otpadom predstavlja redosled prioriteta u praksi upravljanja otpadom i podrazumeva:

- prevenciju stvaranja otpada i redukciju, odnosno smanjenje korišćenja resursa i smanjenje količina i/ili opasnih karakteristika nastalog otpada;
- ponovnu upotrebu, odnosno ponovno korišćenje proizvoda za istu ili drugu namenu;
- reciklažu, odnosno tretman otpada radi dobijanja sirovine za proizvodnju istog ili drugog proizvoda;
- iskorišćenje, odnosno korišćenje vrednosti otpada (kompostiranje, spaljivanje uz iskorišćenje energije i dr.) i
- odlaganje otpada deponovanjem ili spaljivanje bez iskorišćenja energije.

Karakterizacija otpada jeste postupak ispitivanja kojim se utvrđuju fizičko-hemijske, hemijske i biološke osobine i sastav otpada, odnosno određuje da li otpad sadrži ili ne sadrži jednu ili više opasnih karakteristika.

Klasifikacija otpada jeste postupak svrstavanja otpada na jednu ili više lista otpada koje su utvrđene posebnim propisom, a prema njegovom poreklu, sastavu i daljoj nameni.

Neopasan otpad jeste otpad koji nema karakteristike opasnog otpada

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Odlaganje otpada jeste bilo koji postupak odlaganja ili postupanja sa otpadom, ukoliko ne postoje mogućnosti regeneracije, reciklaže, prerade, direktnog ponovnog korišćenja ili upotrebe alternativnih izvora energije u skladu sa D listom.

Opasan otpad jeste otpad koji po svom poreklu, sastavu ili koncentraciji opasnih materija može prouzrokovati opasnost po životnu sredinu i zdravlje ljudi i ima najmanje jednu od opasnih karakteristika utvrđenih posebnim propisima, uključujući i ambalažu u koju je opasan otpad bio ili jeste upakovan.

Otpad jeste svaka materija ili predmet sadržan u listi kategorija otpada (Q lista) koji vlasnik odbacuje, namerava ili mora da odbaci, u skladu sa zakonom.

Postrojenje za upravljanje otpadom jeste stacionarna tehnička jedinica za skladištenje, tretman ili odlaganje otpada, koja zajedno sa građevinskim delom čini tehnološku celinu.

Proizvođač otpada jeste privredno društvo, preduzeće ili drugo pravno lice, odnosno preduzetnik, čijom aktivnošću nastaje otpad i/ili čijom aktivnošću prethodnog tretmana, mešanja ili drugim postupcima dolazi do promene sastava ili prirode otpada.

Upravljanje ambalažnim otpadom jeste planiranje i organizovanje aktivnosti vezanih za sakupljanje, transport, skladištenje, tretman i odlaganje ambalažnog otpada, uključujući nadzor nad tim aktivnostima i brigu o postrojenjima za upravljanje otpadom posle zatvaranja;

Upravljanje otpadom jeste sprovođenje propisanih mera za postupanje sa otpadom u okviru sakupljanja, transporta, skladištenja, tretmana i odlaganja otpada, uključujući i nadzor nad tim aktivnostima i brigu o postrojenjima za upravljanje otpadom posle zatvaranja.

3. VEZA SA DRUGIM DOKUMENTIMA

Zakon o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10)

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Zakon o transportu opasnog tereta („Službeni glasnik RS“ br. 88/10)

Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu („Službeni glasnik RS“, br. 36/09)

Strategija upravljanja otpadom za period 2010-2019 („Službeni glasnik RS“, br.29/10)

Podzakonska akta:

Kategorije, klasifikacija i ispitivanje otpada

1. Pravilnik o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Službeni glasnik RS“, br. 56/10)
2. Uputstvo za određivanje indeksnog broja otpada
(<http://www.sepa.gov.rs/download/Otpad/UputstvoKatalogOtpada.pdf>)

Upravljanje otpadom

3. Pravilnik o načinu skladištenja, pakovanja i obeležavanja opasnog otpada („Službeni glasnik RS“, br. 92/10)
4. Pravilnik o upravljanju medicinskim otpadom („Službeni glasnik RS“ br.78/2010)

Dozvola za upravljanje otpadom

5. Pravilnik o obrascu zahteva za izdavanje dozvole za skladištenje, tretman i odlaganje otpada („Službeni glasnik RS“, br. 72/09)
6. Pravilnik o načinu numerisanja, skraćenicama i simbolima na kojima se zasniva sistem identifikacije i označavanja ambalažnih materijala („Službeni glasnik RS“, br. 70/09)

Upravljanje ambalažnim otpadom

7. Uredba o utvrđivanju Plana smanjenja ambalažnog otpada za period od 2010. do 2014. godine („Službeni glasnik RS“, br. 88/09)
8. Pravilnik o godišnjoj količini ambalažnog otpada po vrstama za koje se obavezno obezbeđuje prostor za preuzimanje, sakupljanje, razvrstavanje i privremeno skladištenje („Službeni glasnik RS“, br. 70/09)

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

9. Pravilnik o vrsti i godišnjoj količini ambalaže korišćene za upakovanu robu stavljen u promet za koju proizvođač, uvoznik, paker/punilac i isporučilac nije dužan da obezbedi upravljanje ambalažnim otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 70/09)
10. Pravilnik o vrstama ambalaže sa dugim vekom trajanja („Službeni glasnik RS”, br. 70/09)
11. Pravilnik o obrascima izveštaja o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 21/10 i 10/13)

Posebni tokovi otpada

12. Pravilnik o načinu i postupku upravljanja otpadnim gumama („Službeni glasnik RS”, br. 104/09 i 81/10)
13. Pravilnik o uslovima, načinu i postupku upravljanja otpadnim uljima („Službeni glasnik RS”, broj 71/10)
14. Pravilnik o načinu i postupku upravljanja istrošenim baterijama i akumulatorima („Službeni glasnik RS”, broj 86/10)
15. Pravilnik o načinu i postupku upravljanja otpadnim vozilima („Službeni glasnik RS”, broj 98/10)
16. Pravilnik o listi električnih i elektronskih proizvoda, merama zabrane i ograničenja korišćenja električne i elektronske opreme koja sadrži opasne materije, načinu i postupku upravljanja otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Službeni glasnik RS”, broj 99/10)

Kretanje otpada

17. Pravilnik o obrascu Dokumenta o kretanju otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS”, broj 72/09)
18. Pravilnik o obrascu Dokumenta o kretanju opasnog otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS”, broj 72/09)
19. Pravilnik o sadržini i načinu vođenja Registra izdatih dozvola za upravljanje ambalažnim otpadom („Službeni glasnik RS”, broj 76/09)
20. Pravilnik o obrascima izveštaja o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službeni glasnik RS”, broj 21/10)

Izveštavanje

21. Pravilnik o obrascu dnevne evidencije i godišnjeg izveštaja o otpadu sa uputstvom za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS”, broj 95/10)

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Ekonomski instrumenti

- Uredba o proizvodima koji posle upotrebe postaju posebni tokovi otpada, obrascu dnevne evidencije o količini i vrsti proizvedenih i uvezenih proizvoda i godišnjeg izveštaja, načinu i rokovima dostavljanja godišnjeg izveštaja, obveznicima plaćanja naknade, kriterijumima za obračun, visinu i način obračunavanja i plaćanja naknade („Službeni glasnik RS”, broj 54/10)
- Uredba o kriterijumima za obračun naknade za ambalažu ili upakovan proizvod i oslobađanje od plaćanja naknade, obveznicima plaćanja, visini naknade kao i načinu obračunavanja i plaćanja naknade („Službeni glasnik RS”, broj 8/10)
- Pravilnik o hemikalijama za koje je proizvođač ili uvoznik dužan da utvrdi kauciju za pojedinačnu ambalažu u koju je smeštena ta hemikalija i o visini kaucije za određenu ambalažu prema vrsti ambalaže ili hemikalije koja je u nju smeštena („Službeni glasnik RS”, broj 99/10)

4. ODGOVORNOST

Primarnu odgovornost za primenu ovog Pravilnika ima dekan Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu, sekundarnu lica odgovorna za upravljanje otpadom po departmanima fakulteta, a tercijarnu svi zaposleni na fakultetu.

5. POSTUPAK

5.1 Klasifikacija i karakterizacija otpada

Klasifikacija i karakterizacija otpada u Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu sprovodi se u skladu sa Katalogom otpada, sadržanom u Pravilniku o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Službeni glasnik RS”, broj 56/10).

Klasifikacija otpada vrši se određivanjem indeksnog broja po postupku opisanom u Pravilniku o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada, kao i na osnovu rezultata ispitivanja otpada ovlašćene stručne organizacije za ispitivanje otpada, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i ovim Pravilnikom.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Spisak svih vrsta i kategorija otpada koji se generišu u Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu, sa zapisom o klasifikaciji, količinama i bitnim bezbednosnim karakteristikama, sadržan je u **Prilogu 1 - Katalog otpada Poljoprivrednog fakulteta** - (hemijski, medicinski, mikrobiološki, ambalažni i komunalni otpad). **KO TO POPUNJAVA**

Ažuriranje *Kataloga otpada Poljoprivrednog fakulteta* vrši se kvartalno, od strane lica odgovornog za upravljanje otpadom, koje o preispitivanju *Kataloga* ostavlja zapisnik sastavljen u slobodnoj formi, a sprovodi ga sistematizacijom podataka iz *Dnevnik evidencija o otpadu proizvođača otpada i Godišnjih izveštaj o sakupljanju otpada*.

Za svaku komponentu otpada postoji **Bezbednosni list- BL** (*Material Safety Data Sheet - MSDS*) radi olakšanog upravljanja otpadom. Ovi podaci, za postojeći hemijski otpad fakulteta dati su u **Prilogu 2** uz ovaj dokument.

Za mikrobiološki otpad koji podrazumeva podloge, supleme i reagense urađena je Procena rizika od mikrobioloških podloga, suplemenata i reagenasa, izvršena na osnovu podataka iz Bezbedonosnog lista, a sadržana u Prilogu 3 ovog dokumenta.

5.2 Upravljanje otpadom

Upravljanje otpadom u *Poljoprivrednom fakultetu* sprovodi se prevashodno u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10), Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Službeni glasnik RS”, br. 56/10) i Pravilnikom o načinu skladištenja, pakovanja i obeležavanja opasnog otpada („Službeni glasnik RS”, br. 92/10)

5.2.1 Postupak sa hemijskim otpadom

5.2.1.1 Identifikacija i razvrstavanje hemijskog otpada

Primarna mesta nastajanja hemijskog otpada su laboratorije Poljoprivrednog fakulteta:

- Laboratorija za ispitivanje zemljišta, đubriva i biljnog materijala
- Laboratorija za agrometeorološka ispitivanja
- Laboratorija za biofizička ispitivanja u poljoprivredi

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

- Laboratorija za analizu zemljišta, biljnog materijala i ampelografska ispitivanja
- Laboratorija za biološka istraživanja i pesticide
- Laboratorija za medicinsku i veterinarsku entomologiju
- Laboratorija za biodizel
- Laboratorija za parazitologiju, imunologiju i parazitske bolesti
- Laboratorija za morfološka ispitivanja
- Laboratorija za higijenu namernica animalnog porekla
- Laboratorija za patologiju i predkliničku dijagnostiku
- Laboratorija za ispitivanje stočne hrane i animalnih proizvoda
- Laboratorija za ispitivanje kvaliteta mleka

Pri razvrstavanju hemijskog otpada on se klasifikuje kao opasan, izuzev komponenti za koje je poznato da ne predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu. Opasan otpad se određuje prema karakteristikama otpada koje ga čine opasnim (H lista) i komponentama otpada zbog kojih se otpad smatra opasnim (C lista), shodno Pravilniku o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Službeni glasnik RS”, broj 56/10).

Hemijski otpad:

U laboratorijama fakulteta u kojima se generiše hemijski otpad, on se razvrstava prema sledećim vrstama:

- Ugljovodonici;
- Halogenovani rastvarači;
- Teški metali;
- Pesticidi;
- Organske kiseline;
- Neorganske kiseline;
- Baze;
- Oksidujuća sredstva;
- Ostale supstance (neorganske) i
- Ostale supstance (organske)
- organski rastvarači

Razvrstavanje, odnosno sakupljanje hemijskog otpada prema navedenim vrstama i kategorijama, vrši se u posudama za skladištenje (specijalna burad od materijala koji ne stupa u interakcije sa datim otpadom). Burad za prikupljanje hemijskog otpada su jasno obeležena za svaku definisanu vrstu otpada i nalaze se u podrumu stočarskog i hemijskog paviljona. Ova mesta su označena nalepnicom **Razvrstavanje hemijskog otpada** (Prilog 4).

Hemikalije kojima istekne rok ili prestanu da budu upotrebljive iz nekog drugog razloga ostavljaju se u originalnoj ambalaži i u tom obliku privremeno skladište u Skladištu hemijskog otpada (u podrumu stočarskog i hemijskog paviljona), označenog nalepnicom **Skladište hemijskog otpada** (Prilog 5). U istom skladištu, skladišti se i opasan hemijski otpad nedovoljno ispitanih osobina ili potpuno nepoznat hemijski otpad.

Identifikaciju i razvrstavanje hemijskog otpada vrši lice koje je zaduženo za upravljanje otpadom po departmanima fakulteta.

Poljoprivredni fakultet imenovao je kvalifikovano lice koje je odgovorno za postupanje sa opasnim otpadom i koje treba kontaktirati ukoliko postoje nedoumice pri razvrstavanju opasnog hemijskog otpada.

5.2.1.2 Sakupljanje, pakovanje i obeležavanje hemijskog otpada

Sakupljanje i pakovanje opasnog hemijskog otpada koji se generiše tokom ispitivanja u Poljoprivrednom fakultetu vrši u posudama za skladištenje tako da zapremina i težina pakovanja budu ograničene do minimalne adekvatne količine, naznačene na svakoj posudi.

Posude za skladištenje, odnosno sakupljanje i pakovanje opasnog hemijskog otpada jasno i vidljivo se obeležavaju nalepnicom (**Prilog 6**), prema navedenim vrstama otpada.

Posebne vrste upakovanog opasnog hemijskog otpada (hemikalije kojima je istekao rok ili su prestale da budu upotrebljive iz nekog drugog razloga) treba da budu obeležene nalepnicom koja sadrži sledeće podatke (**Prilog 7**):

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

- 1) upozorenje: OPASAN OTPAD na srpskom i engleskom jeziku;
- 2) indeksni broj i naziv otpada iz Kataloga otpada, u skladu sa posebnim propisom;
- 3) Y oznaku prema Listi kategorija ili srodnih tipova opasnog otpada prema njihovoj prirodi ili aktivnosti kojom se stvaraju (Y lista), u skladu sa posebnim propisom;
- 4) C oznaku prema Listi komponenti otpada koji ga čine opasnim (C lista), u skladu sa posebnim propisom;
- 5) H oznaku prema Listi karakteristika otpada koje ga čine opasnim (H lista), u skladu sa posebnim propisom;
- 6) podatke o vlasniku otpada koji je pakovao otpad: naziv, sedište, telefon/faks, datum pakovanja, ime i prezime kvalifikovanog lica odgovornog za stručni rad;
- 7) fizičko svojstvo otpada: prah, čvrsta materija, viskozna materija, pasta, mulj, tečna materija, gasovita materija, ostalo iz Izveštaja o ispitivanju otpada, u skladu sa posebnim propisom;
- 8) količina sadržana u pakovanju, a ako je grupno pakovanje, onda i količina za svaki pojedinačni paket i
- 9) NAPOMENA: Ovde se upisuju ostali podaci koje su bitni pri rukovanju opasnim otpadom, a tiču se načina rukovanja navedenim otpadom kojim se obezbeđuje najmanji rizik i bezbednost od zagađenja, opasnosti i negativnih uticaja na život i zdravlje ljudi i životne sredine i u zavisnosti od namene otpada.

Popunjavanje sadržaja nalepnice za svaku posebnu vrstu upakovanog opasnog hemijskog otpada vrši kvalifikovano lice koje je odgovorno za postupanje sa opasnim otpadom, registrujući vrstu i karakteristike otpada i u excel fajl *Katalog otpada fakulteta* u sheet-u Postojeći hemijski otpad.

Nalepnica mora da bude zaštićena materijalom koji je otporan na atmosferske i spoljašnje uticaje i opasan otpad koji je upakovan. Ona se fiksira na pakovanje tako da se tekst može pročitati horizontalno kada je pakovanje u normalnom položaju.

FORMAT I DIMENZIJE NALEPNICE

Veličina pakovanja izražena u litrima	Format i dimenzije nalepnice
do 3 l, uključujući i 3 l.	A8 (74 x 52 mm)
iznad 3 l, do 50 l, uključujući i 50 l	A7 (105 x 74 mm)
iznad 50 l, do 200 l, uključujući i 200 l.	A6 (148 x 105mm)
iznad 200 l, do 500 l, uključujući i 500 l.	A5 (210 x 148mm)
iznad 500 l.	A4 (297 x 210 mm)

5.2.1.3 Evidentiranje hemijskog otpada

Evidencija o otpadu se vodi na dnevnom nivou, tj u momentu nastajanja otpada.

Lice koje odlaže hemijski otpad tom prilikom vodi dnevnu evidenciju na obrascu DEO1 (Prilog 8), a u skladu sa Pravilnikom o obrascu dnevne evidencije i godišnjeg izveštaja o otpadu sa uputstvom za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS”, broj 95/10).

U slučaju dilema pri popunjavanju obrasca DEO1, kao i u slučaju nedoumica pri razvrstavanju i obeležavanju opasnog hemijskog otpada, kontaktira se kvalifikovano lice koje je odgovorno za postupanje sa opasnim otpadom.

Obrasci DEO1 su dostupni u svakom departmanu fakulteta, u Skladištu hemijskog otpada i Skladištu neopasnog otpada (za ambalažni komunalni otpad, komunalni otpad i posebni otpad).

5.2.1.4 Skladištenje i odlaganje hemijskog otpada

Hemikalije kojima je istekao rok ili koje su prestale da budu upotrebljive iz nekog drugog razloga (promenjen izgled, nepoznate zbog odsustva nalepnice i sl.) ostavljaju se u originalnoj ambalaži i u tom obliku skladište najduže 12 meseci od dana privremenog

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

odlaganja u Skladištu hemijskog otpada, označenog nalepnicom *Skladište hemijskog otpada* (Prilog 5).

Pristup Skladištu hemijskog otpada dozvoljen je imenovanom kvalifikovanom licu koje je odgovorno za postupanje sa opasnim otpadom i ono se evidentira na obrascu *Evidencija boravka u Skladištu opasnog otpada* (Prilog 9).

Za odlaganje i evidentiranje opasnog hemijskog otpada na obrascu DEO1 u Skladištu hemijskog otpada odgovorno je kvalifikovano lice koje je odgovorno za postupanje sa opasnim otpadom prilikom privremenog skladištenja.

Posude u kojima je uskladišten opasan otpad, a u čijoj blizini se nalaze posude za skladištenje opasnog otpada čiji je sadržaj nekompatibilan, zaštićene su i odvojene pregradom, poštujući poznavanje nekompatibilnosti pojedinih vrsta hemikalija, koje su prikazane u Tabeli 1.

Skladištenje otpada u tečnom stanju se vrši u posudi za skladištenje koja je obezbeđena nepropusnom tankvanom, koja može da primi celokupnu količinu otpada u slučaju udesa (procurivanja).

Opasan otpad nepoznatih ili nedovoljno ispitanih osobina, do pribavljanja laboratorijskog izveštaja o ispitivanju otpada, privremeno se skladišti na bezbedan način, odvojeno od ostalog razvrstanog opasnog otpada, na mestu označenom nalepnicom *Neispitan opasan hemijski otpad* (Prilog 10).

Ispitivanje otpada vrši se angažovanjem za tu namenu, akreditovane laboratorije.

Konačno odlaganje hemijskog i opasnog hemijskog otpada podrazumeva angažovanje pravnog lica ovlašćenog za prekogranično kretanje, tretman i odlaganje otpada.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Prilikom preuzimanja otpada namenjenog prekograničnom kretanju lice odgovorno za upravljanje otpadom fakulteta popunjava *Dokument o kretanju otpada* ili *Dokument o kretanju opasnog otpada* (**Prilog 11**), u skladu sa Pravilnikom o obrascu dokumenta o kretanju otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje ("Službeni glasnik RS", broj 72/09) i Pravilnikom o obrascu dokumenta o kretanju opasnog otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje ("Službeni glasnik RS", broj 72/09).

Ambalažni otpad u Poljoprivrednom fakultetu tretira se na način opisan u delu ovog Plana koji opisuje upravljanje ambalažnim otpadom (6.2.3 Postupak sa ambalažnim otpadom).

Tabela 1. Spisak nekih hemikalija i njihovih nekompatibilnosti

	Neorganske kiseline	Oksidujuće kiseline	Organske kiseline	Alkalije (baze)	Oksidansi	Neorganski otrovi	Organski otrovi	Hem. reaktivne sa vodom	Organski rastvarači
Neorganske kiseline			X	X		X	X	X	X
Oksidujuće kiseline			X	X		X	X	X	X
Organske kiseline	X	X		X	X	X	X	X	
Alkalije (baze)	X	X	X				X	X	X
Oksidansi			X				X	X	X
Neorganski otrovi	X	X	X				X	X	X
Organski otrovi	X	X	X	X	X	X			

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Hem. reaktivne sa vodom	X	X	X	X	X	X			
Organski rastvarači	X	X		X	X	X			

X= nekompatibilno, ne čuvati zajedno

5.2.2 Postupak sa mikrobiološkim otpadom

5.2.2.1 Identifikacija i razvrstavanje mikrobiološkog otpada

Mesto nastajanja mikrobiološkog otpada je **POPUNITI**

Pri razvrstavanju mikrobiološkog otpada u poštuju se sledeća osnovna pravila:

- razvrstavanje je odgovornost proizvođača otpada (**princip dužnosti pažnje**)
- razvrstavanje se sprovodi što bliže mestu nastanka (**princip blizine**)
- ukoliko prilikom klasifikacije postoje bilo kakve sumnje, otpad se svrstava u kategoriju sa višim nivoom rizika (**princip opreza**)
- mešanje opasnog i neopasnog otpada **je zabranjeno** i
- razblaživanje opasnog otpada **je zabranjeno**.

Razvrstavanje otpada u Poljoprivrednom fakultetu sprovodi se u skladu sa vrstama otpada prikazanim u tabeli 2, na mestima označenim nalepnicom **Razvrstavanje mikrobiološkog otpada (Prilog 12)**, koja su opremljena odgovarajućim kesama i kontejnerima, kako bi se obezbedilo uspešno razvrstavanje otpada i bezbednost lica koja u njemu učestvuju.

Tabela 2.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Vrsta otpada	Primeri	Kontejner	Put za tretman/odlaganje
Komunalni otpad	Uzorci hrane, nekontaminirana komunalna ambalaža koja se ne reciklira, itd.	 Sa nalepnicom	Komunalna deponija
Mikrobiološki otpad (infektivni i potencijalno infektivni otpad)	Osnovna i decimalna razređenja uzoraka, zasejane mikrobiološke podloge	 Sa nalepnicom	Sterilizacija vodenom parom (autoklav) i odlaganje na komunalnu deponiju
Hemijski otpad	Hemikalije (kiseline, baze, rastvarači, reagensi)	 Sa nalepnicom	Kratkotrajno odlaganje po vrstama hemijskog otpada i konačno odlaganje spaljivanjem ili fizičko-hemijskim tretmanom

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Oštri predmeti	Špricevi, igle	 Sa nalepnicom	
Patoanatomski otpad	(meso i proizvodi od mesa, organi, delovi tela životinja)	 Sa nalepnicom	
Infektivni otpad	kulture i materijal koji sadrži infektivne agense; oprema i pribor koji je bio u kontaktu sa infektivnim materijalom	 Sa nalepnicom	

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Otpad zagađen krvlju I telesnim tečnostima		 Sa nalepnicom	
Citotoksični otpad		 Sa nalepnicom	
Farmaceutski otpad		 Sa nalepnicom	

Razvrstavanje mikrobiološkog otpada se sprovodi na sledeći način:

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

1. Sav materijal nastao u procesu zasejavanja uzoraka (osnovna razređenja uzorka, decimalna razređenja uzorka, nastavci automatskih pipeta) se po **principu opreza** razvrstavaju u potencijalno infektivni otpad;
2. Zasejane mikrobiološke podloge (čvrste/tečne) sa prisustvom bakterijskog rasta razvrstavaju se u infektivni otpad i
3. Ukoliko mikrobiološka analiza pokaže prisustvo patogenih mikroorganizama u analiziranom uzorku isti se dekontaminira autoklaviranjem, po prispeću **Naloga za dekontaminaciju uzorka (Prilog 13)**. Nalog za dekontaminaciju uzorka prosleđuje odgovorno lice odeljenja za mikrobiološka ispitivanja Poljoprivrednog fakulteta.

Za razvrstavanje mikrobiološkog otpada u biohazard kese koriste se kante sa papučicom, jer se njihovom primenom izbegava dodirivanje poklopca.

Kante za mikrobiološki i komunalni otpad nalaze se na istom mestu da bi se smanjio rizik od mešanja otpada.

Identifikaciju i razdvajanje otpada vrši lice koje je proizvelo otpad (viši tehnički saradnik, tehnički koordinator, specijalista mikrobiologije hrane).

5.2.2.2 Pakovanje i obeležavanje mikrobiološkog otpada

Pri pakovanju otpada nastalog u laboratorijama fakulteta poštuju se sledeća osnovna pravila:

- za pakovanje se koristi isključivo predviđena namenska ambalaža iz Tabele 2;
- kese i kontejneri za opasan otpad pune se samo do $\frac{3}{4}$ zapremine, kako bi se omogućilo pravilno zatvaranje ambalaže i
- otpad za koji je neophodno izvršiti tretman autoklaviranjem pakuje se isključivo u kese predviđene za tu namenu.

Upakovan mikrobiološki otpad obeležava se vidljivo i jasno.

Nalepnica kojom se obeležava upakovan mikrobiološki otpad data je u Prilogu 14 – Nalepnica za obeležavanje mikrobiološkog otpada.

Pakovanje i obeležavanje otpada nastalog u laboratorijama fakulteta vrši laborant .

5.2.2.3 Evidentiranje mikrobiološkog otpada

Evidencija o otpadu se vodi na dnevnom nivou, tj u momentu nastajanja otpada.

Lice koje je zatvorilo kesu dužno je da je obeleži, izmeri i evidentira otpad. Evidencija se vodi na obrascu DEO1 (Prilog 8), a u skladu sa Pravilnikom o obrascu dnevne evidencije i godišnjeg izveštaja o otpadu sa uputstvom za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS”, broj 95/10).

Obzirom da u laboratorijama fakulteta postoji potreba za termičkom obradom infektivnog otpada autoklaviranjem, kako bi se infektivni preveo u komunalni otpad, evidentiranje se, za potrebe obezbeđenja sistema kvaliteta, a u skladu sa zahtevima standarda SRPS ISO/IEC 17025:2006, vrši i na obrascima **Dnevnik evidencije i obrade mikrobiološkog otpada** (Prilog 15) i **Mesečni bilans otpada** (Prilog 16).

5.2.2.4 Odlaganje mikrobiološkog otpada

U laboratorijama fakulteta upakovan i evidentiran otpad odlaže se po sledeći način:

Komunalni otpad		
Mesto sakupljanja	Učestalost sakupljanja	Odredište za odlaganje
	Jednom dnevno	Kontejner JKP, Novi Sad

Ukoliko se u laboratorijama fakulteta generiše posebna vrsta opasnog hemijskog otpada, on će se tretirati na način opisan u delu ovog Pravilnika koje opisuje upravljanje hemijskim otpadom (5.2.1 Postupak sa hemijskim otpadom).

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Ambalažni otpad u Poljoprivrednom fakultetu tretira se na način opisan u delu ovog Pravilnika koji opisuje upravljanje ambalažnim otpadom (5.2.4 Postupak sa ambalažnim otpadom).

Upakovan infektivni mikrobiološki otpad generisan u laboratorijama privremeno se **odlaže** do trenutka njegovog prevođenja u komunalni otpad sterilizacijom parom u autoklavu.

Dozvola za ovakvo tretiranje otpada, odnosno **Dozvola za upravljanje otpadom** pribavlja se od Pokrajinskog sekretarijata za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu životne sredine, a u skladu sa Pravilnikom o obrascu zahteva za izdavanje dozvole za skladištenje, tretman i odlaganje otpada („Službeni glasnik RS”, broj 72/09).

Infektivni mikrobiološki otpad koji je upakovan u biohazard kese, označen i evidentiran privremeno se odlaže do momenta autoklaviranja na mestu označenom nalepnicom **Privremeno skladištenje Opasan otpad!** (Prilog 17).

Vreme skladištenja infektivnog mikrobiološkog otpada na za to označenom mestu je maksimum 48 sati za vreme hladne sezone i maksimum 24 sata za vreme tople sezone. Ovaj otpad se ne sme skladištiti u hodnicima, prolazima i na drugim mestima koja su dostupna drugim licima.

5.2.2.5 Tretiranje infektivnog mikrobiološkog otpada sterilizacijom parom u autoklavu

Glavni cilj obrade infektivnog mikrobiološkog otpada je sterilizacija, putem koje se infektivni otpad pretvara u bezopasni komunalni otpad.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Osnovni zahtev je da proces sterilizacije parom dovede do dovoljnog stepena smanjenja sadržaja bioloških agenasa u otpadu, što u operativnom smislu podrazumeva temperaturu od 121 C°, pritisak od 1,2 bara i vreme trajanja sterilizacije 1 h.

Sprovođenje prevođenja infektivnog mikrobiološkog otpada iz laboratorija fakulteta, u bezopasni komunalni otpad zahteva konstantno kontrolisanje rada autoklava, u cilju provere efikasnosti procesa sterilizacije.

Kontrola rada autoklava se sprovodi prema **Uputstvu za kontrolu sterilizacije – fakulteta-5.3-3.004 (Prilog 18)**, a zapisi o kontroli sterilizacije se vode u svesci **Kontrola rada autoklava – Polj.fak-5.5-4.003 (Prilog 19)**.

Proces autoklaviranja sprovodi laborant.

Nakon sterilizacije u autoklavu infektivni mikrobiološki otpad je pretvoren u bezopasni komunalni otpad. Nalepnica sa oznakom biohazard otpada sa biohazard kese se skida, a tretirani otpad se ubacuje u crne kese odlaže se u kontejnere gradskog komunalnog preduzeća.

Konačno odlaganje mikrobiološkog otpada evidentira se na obrascu DEO1, a u skladu sa Pravilnikom o obrascu dnevne evidencije i godišnjeg izveštaja o otpadu sa uputstvom za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS”, broj 95/10).

5.2.2.6 Postupak u slučaju izlivanja mikrobiološkog otpada

Ukoliko dođe do izlivanja potencijalno infektivnog ili infektivnog otpada u prostorijama Poljoprivrednog fakulteta zabranjuje se pristup mestu izliva.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Neophodno je obući ličnu zaštitnu odeću (mantil, rukavice, zaštitne naočare) pre pristupa mestu na kome je došlo do izlivanja.

Postupak u slučaju izlivanja:

- papirnim ubrusima / vatom upiti izlivenu tečnost koliko god je to moguće;
- očistiti okolinu deterdžentom i vodom (po potrebi); Dezinфикovati
- odložiti otpadni materijal u biohazard kesu, zajedno sa uprljanom ličnom i zaštitnom odećom;
- ukoliko u izlivenom materijalu ima slomljenog stakla, ne treba ga doticati rukama. Može se upotrebiti komad kartona ili plastični predmet da bi se uklonilo staklo i odložilo u odgovarajuću kutiju za oštre predmete;
- obavezno dezinфикovati ruke posle rada sa izlivenim materijalom; **DA LI POSTOJE SREDSTVA ZA DEZINFEKCIJU**
- obavestiti odgovorno lice fakulteta i departmana.

5.2.3 Postupak sa medicinskim otpadom

5.2.3.1. Identifikacija i razvrstavanje medicinskog otpada

- Neopasan medicinski otpad (sličan komunalnom otpadu)
- Opasan medicinski otpad (zahteva posebno postupanje)
 - Patoanatomski otpad (tkiva, organi, delovi tela, fetus, krv i drugi sekreti i/ili ekskreti)
 - Oštri predmeti (igle, lancete i sl.)
 - Farmaceutski otpad
 - Citotoksični otpad
 - Otpad zagađen krvlju i sekretima i/ili ekskretima
 - Infektivni i visoko infektivni otpad (kulture i materijal iz laboratorija koji sadrži infektivne agense; oprema, materijal i pribor koji je bio u kontaktu s krvlju, derivatima krvi, ostalim telesnim tečnostima, izlučevinama od klinički potvrđenih inficiranih pacijenata, uključujući hirurške zahvate i obdukcije; uključujući sav pribor i materijal za jednokratnu upotrebu; kao i visoko infektivan otpad iz laboratorija)
 - Ostali opasan medicinski otpad (hemijski otpad, otpad sa visokim sadržajem teških metala, otpadne boce pod pritiskom)

5.2.4 Postupak sa ambalažnim otpadom

U Poljoprivrednom fakultetu se generiše ambalažni otpad nastao kontinuiranom nabavkom hemikalija za potrebe laboratorija i komunalni ambalažni otpad.

5.2.4.1 Ambalažni otpad za pakovanje hemikalija

Kontinuirana nabavka različitih hemikalija za potrebe fakulteta podrazumeva da se od proizvođača/uvoznika/isporučioca ostvaruje dostava roba (hemikalija) u različitim vrstama ambalaže:

- papirna ili kartonska ambalaža, kao sekundarna ambalaža;
- plastična, kao primarna ambalaža i
- staklena, kao primarna ambalaža.

Isporučioci hemikalija od kojih iste nabavlja Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu, shodno članu 18 Zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu („Službeni glasnik RS”, broj 36/09), besplatno preuzimaju primarni i sekundarni ambalažni otpad. Isporučioci hemikalija moraju posedovati dozvolu za upravljanje ambalažnim otpadom, evidentiranu u Registru izdatih dozvola za upravljanje ambalažnim otpadom (Pravilnik o sadržini i načinu vođenja Registra izdatih dozvola za upravljanje ambalažnim otpadom („Službeni glasnik RS”, broj 76/09).

Preuzimanje primarnog i sekundarnog ambalažnog otpada od strane isporučioaca hemikalija evidentira se na obrascu **Dokument o preuzimanju ambalažnog otpada (Prilog 20)**, a u skladu sa Pravilnikom o obrascima izveštaja o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službeni glasnik RS”, broj 21/10). Evidenciju vrši lice odgovorno za upravljanje otpadom po departmanima.

Isporučioci hemikalija koji postupaju shodno gore navedenom imaju sklopljen ugovor sa Poljoprivrednim fakultetom u Novom Sadu.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Primarna ambalaža (staklene i plastične boce) se, po iskorišćenju, odlaže sa namerom da je, shodno članu 18 Zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu („Službeni glasnik RS”, broj 36/09), stav 4, isporučilac roba besplatno naknadno preuzme.

Iskorišćene (a kontaminirane) primarne ambalažne jedinice se do preuzimanja od strane isporučioaca privremeno kratkotrajno odlažu u Skladištu hemijskog otpada, u prostoru označenom nalepnicom **Odloženi ambalažni otpad (Prilog 21)**, uz prethodno razvrstavanje po isporučiocima hemikalija.

Odlaganje primarne ambalaže vrši lice odgovorno za skladištenje hemikalija po departmanima fakulteta.

Odložena primarna ambalaža se evidentira na obrascu **Evidencija o privremenom odlaganju i preuzimanju ambalažnog otpada (Prilog 22)** po isporučiocima. Prilikom konačnog preuzimanja primarne ambalaže od strane isporučioaca na istom obrascu se beleži i njeno preuzimanje.

Evidenciju vrši lice odgovorno za skladištenje hemikalija fakulteta.

5.2.4.2 Komunalni ambalažni otpad

Ostale vrste ambalažnog otpada u Poljoprivrednom fakultetu tretiraju se kao komunalni ambalažni otpad. Komunalni ambalažni otpad se razvrstava na:

- papirni ili kartonski ambalažni otpad;
- plastični ambalažni otpad;
- stakleni ambalažni otpad i
- metalni ambalažni otpad.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

Navedene vrste komunalnog ambalažnog otpada se razvrstavaju u posebno obeležene zelene kontejnere obeležene nalepnicama (Prilog 23). Plavi kontejneri nalaze se na tri mesta u prizemlju fakulteta, obeleženom nalepnicom **Odlaganje komunalnog ambalažnog otpada** (Prilog 24).

Evidencija odlaganja komunalnog ambalažnog otpada vrši se na obrascu **Evidencija komunalnog ambalažnog otpada** (Prilog 25), po vrstama komunalnog ambalažnog otpada, uz prethodno merenje mase otpada koji će se odložiti.

Odlaganje komunalnog ambalažnog otpada vrše spremačice fakulteta.

Merenje komunalnog ambalažnog otpada vrši se svakodnevno, shodno **Uputstvu o odlaganju komunalnog otpada**.

5.2.4.3 Recikliranje komunalnog ambalažnog otpada

Odlaganje nekih vrsta komunalnog ambalažnog otpada podrazumeva recikliranje, i to:

- papirnog ili kartonskog ambalažnog otpada
- **Može li stajati PE ambalaža bočice za uzorkovanje?**

Za odlaganje, odnosno recikliranje ovih vrsta otpada sklapaja se ugovor sa ovlašćenim i sertifikovanim operaterom.

Evidencija o preuzimanju navedenih vrsta komunalnog ambalažnog otpada vodi se na obrascu **Evidencija preuzimanja komunalnog ambalažnog otpada** (Prilog 26).

Evidenciju vrši lice odgovorno za upravljanje otpadom fakulteta.

5.2.4.4 Odlaganje komunalnog ambalažnog otpada

Ostale vrste komunalnog ambalažnog otpada za koje ne postoje sklopljeni ugovori o preuzimanju u svrhu reciklaže mere se i pakuju u crne kese za odlaganje komunalnog otpada, evidentiraju kao komunalni otpad, na obrascu *Evidencija komunalnog otpada* (Prilog 27), i odlažu na komunalnu deponiju, vodeći računa o izdvajanju PET ambalaže koja se odlaže u žute kontejnere u prizemlju i staklene ambalaže.

5.2.5 Postupak sa komunalnim otpadom

Komunalni otpad u Poljoprivrednom fakultetu generiše se u svim departmanima fakulteta (kancelarije, hodnici i druge prostorije).

Komunalni otpad generišu svi zaposleni fakulteta i odlažu ga u kante za đubre koje se nalaze u svim prostorijama fakulteta.

Spremačice fakulteta, jednom dnevno preuzimaju sadržinu kanti za đubre iz svih prostorija u crne kese za odlaganje na komunalnu deponiju. Evidentiranje odlaganja komunalnog otpada vrši se na obrascu *Evidencija komunalnog otpada* (Prilog 27).

Spremačice su dužne da u evidencioni list odlaganja komunalnog otpada upišu prethodno izmerenu masu komunalnog otpada.

5.2.6 Postupak sa posebnim otpadom

Posebnim otpadom, u smislu ovog pravilnika, smatra se:

- odbačeni papir, karton, stare knjige

- odbačena električna i elektronska oprema (stari računari, štampači, skeneri, kertridži i sl.)
- odbačena električna i elektronska oprema (stara bela tehnika I sl.)
- odbačena oprema koja sadrži hlorofluorougļjovodonike (stari frižider i zamrzivači)
- fluorescentne cevi i drugi sličan otpad koji ne sadrži živu (stara rasveta)

5.2.6.1 Odlaganje posebnog otpada

Posebni otpad se privremeno odlaže u prostoriji Tempus, na mestu obeleženom nalepnicom **Skladište neopasnog otpada (Prilog 28)**, gde se evidentira na obrascu **Evidencija posebnog otpada (Prilog 29)**.

Evidenciju posebnog otpada sprovodi lice zaduženo za evidenciju posebnog otpada.

Za konačno odlaganje posebnog otpada sklapaju se ugovori sa ovlašćenim sertifikovanim operaterima.

Evidencija o preuzimanju navedenih vrsta posebnog otpada vodi se na obrascu **Evidencija preuzimanja posebnog otpada (Prilog 30)**, po operaterima sa kojima postoje ugovori o preuzimanju.

Evidenciju vrši lice odgovorno za upravljanje otpadom u fakultetu

5.2.7 Postupak sa otpadom životinjskog porekla

Odrednicama ovog člana Pravilnika regulisno je uklanjanje otpada životinjskog porekla koji se koristi na nastavi iz Anatomije 1, Anatomije 2 i Topografske anatomije u okviru studijskog programa Veterinarske medicine:

- nezarazni material, higijenski ispravan na osnovu veterinarsko-sanitarnih pregleda, donet sa linije klanja

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

• sporedni nejestivi nusproizvodi klanja, rasecanja i obrade – organi i tkiva zaklanih životinja koje ne ubrajamo u meso u širem smislu reči, doneti sa linije klanja
Odrednicama ovog člana Pravilnika regulisano je da:

- Sakupljanje životinjskog otpada predstavlja periodičnu aktivnost odnošenja životinjskog otpada do mesta gde će se vršiti njegova dalja obrada
- Prostorije za privremeno skladištenje otpada životinjskog porekla moraju odgovarati opštim uslovima propisanim za izgradnju i uređenje. Prostorije moraju imati rashladne uređaje koji osiguravaju postizanje i održavanje temperature do +4 °C
- Kontejneri u koje se privremeno odlaže otpad životinjskog porekla moraju biti nepropusni i zatvoreni tako da je sprečeno isticanje i isparavanje životinjskog otpada, izrađeni od nerđajućeg materijala, ravnih i glatkih površina, zaobljenih spojeva i prilagođeni dizalici specijaliziranog vozila za utovar i odvoženje životinjskog otpada
- Sa životinjskog otpada treba odstraniti metale, staklo, plastiku, papir i druge strane predmete, hladiti ga radi očuvanja i pripremiti za utovar i otpremu
- Vozilima za prevoz životinjskog otpada treba osigurati nesmetan prilaz do prostorije za privremeno skladištenje
- Sakupljaču životinjskog otpada treba predati sav životinjski otpad
- U prostoriji za prihvrat životinjskog otpada i okolini treba održavati veterinarsko-sanitarni red
- Najmanje jednom sedmično treba izvršiti profilaktičku dezinfekciju prostorije i kontejnera za privremeno skladištenje životinjskog otpada
- Nakon otpremanja otpada životinjskog porekla obvezno je očistiti, oprati i dezinficirati mesto na kojem se otpad nalazio
- Potrebno je voditi evidenciju o otpadu životinjskog porekla koje se privremeno skladišti, kao i o njegovom predavanju sakupljačima životinjskog otpada (priložena tabela)

NAZIV I REDNI BROJ	ULAZ (datum)	PRIVREMENO SKLADIŠTENJE (datum, od – do)	IZLAZ (datum)	KONTROLISAO (ime, prezime, potpis)
1.				
2.				
3.				

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

4.				
5.				

5.3 Kretanje otpada

Kretanje otpada kroz fakultet sprovodi se na osnovu ugovora sklopljenih sa subjektima koji su ovlašćeni za upravljanje opasnim otpadom.

Kretanje otpada evidentira se na obrascu Dokument o kretanju otpada (Prilog 11), a u skladu sa Pravilnikom o obrascu dokumenta o kretanju otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje ("Službeni glasnik RS", broj 72/09).

Kretanje opasnog otpada Poljoprivrednog fakulteta sprovodi se na osnovu ugovora sklopljenih sa subjektima koji su ovlašćeni za upravljanje opasnim otpadom.

Kretanje opasnog otpada evidentira se na obrascu Dokument o kretanju opasnog otpada (Prilog 11), a u skladu sa Pravilnikom o obrascu dokumenta o kretanju opasnog otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje ("Službeni glasnik RS", broj 72/09).

5.4 Izveštavanje

Lice odgovorno za organizovanje upravljanja otpadom u obavezi je da izradi **Godišnji izveštaj o otpadu proizvođača otpada (obrazac GIO1)** **STAVITI U PRILOG**, a u skladu sa Pravilnikom o obrascu dnevne evidencije i godišnjeg izveštaja o otpadu sa uputstvom za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS”, broj 95/10).

Na osnovu *Godišnjeg izveštaja* mogu se proceniti očekivane količine hemijskog otpada koje nastaju u Poljoprivrednom fakultetu na godišnjem nivou, kao neophodan element za sastavljanje *Plana upravljanja otpadom*, shodno Zakonu o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10, član 15)

Evidencije o otpadu čuvaju se u posedu fakulteta najmanje deset godina.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

6. ZAPISI

Naziv zapisa	Oznaka	Mesto čuvanja	Vreme čuvanja
Zapisnik o ažuriranju <i>Kataloga otpada fakulteta</i>	slobodna forma		
Dnevna evidencija o otpadu proizvođača otpada	obrazac DEO		
Godišnji izveštaj o sakupljanju otpada	obrazac GIO1		
<i>Evidencija boravka u Skladištu opasnog otpada</i>			
<i>Dokument o kretanju (opasnog) otpada</i>	Preuzeto iz Pravilnika		
<i>Nalog za dekontaminaciju uzorka</i>			
<i>Dnevnik evidencije i obrade mikrobiološkog otpada</i>			
<i>Mesečni bilans otpada</i>			
<i>Kontrola rada autoklava</i>			
<i>Dokument o preuzimanju ambalažnog otpada</i>			
<i>Evidencija o privremenom odlaganju i preuzimanju ambalažnog otpada</i>			

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

*Evidencija komunalnog
ambalažnog otpada*

*Evidencija preuzimanja
komunalnog ambalažnog
otpada*

*Evidencija komunalnog
otpada*

*Evidencija posebnog
otpada*

*Evidencija preuzimanja
posebnog otpada*

7. PRILOZI

Prilog 1 – *Katalog otpada Poljoprivrednog fakulteta* - (hemijski, medicinski, mikrobiološki, ambalažni i komunalni otpad).xls (Excel fajl)

Prilog 2 – MSDS podaci za postojeći hemijski otpad pobrojan u tabeli *Katalog otpada fakulteta* – (hemijski otpad)

Prilog 3 – *Procena rizika od mikrobioloških podloga, suplemenata i reagenasa*

Prilog 4 – Nalepnica za obeležavanje mesta za razvrstavanje hemijskog otpada – *Razvrstavanje hemijskog otpada*

Prilog 5 – Nalepnica za obeležavanje skladišta hemijskog otpada – *Skladište hemijskog otpada*

Prilog 6 – Nalepnice za obeležavanje vrste hemijskog otpada

Prilog 7 – Nalepnica za obeležavanje pojedinačnog opasnog hemijskog otpada

Prilog 8 – *Obrazac DEO1*

Prilog 9 – *Evidencija boravka u Skladištu opasnog otpada*

Prilog 10 – Nalepnica *Neispitan opasan hemijski otpad*

Prilog 11 – *Dokument o kretanju otpada/Dokument o kretanju opasnog otpada*

Prilog 12 – Nalepnica za obeležavanje mesta za razvrstavanje mikrobiološkog otpada – *Razvrstavanje mikrobiološkog otpada*

Prilog 13 – *Nalog za dekontaminaciju uzorka*

Prilog 14 – Nalepnica za obeležavanje mikrobiološkog otpada

Prilog 15 – *Dnevnik evidencije i obrade mikrobiološkog otpada*

Prilog 16 – *Mesečni bilans otpada*

Prilog 17 – Nalepnica *Privremeno skladištenje Opasan otpad!*

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>

- Prilog 18 – *Uputstvo za kontrolu sterilizacije –5.3-3.004*
- Prilog 19 – *Kontrola rada autoklava –5.5-4.003*
- Prilog 20 – *Dokument o preuzimanju ambalažnog otpada*
- Prilog 21 – *Nalepnica Odloženi ambalažni otpad*
- Prilog 22 – *Evidencija o privremenom odlaganju i preuzimanju ambalažnog otpada*
- Prilog 23 – *Nalepnice za obeležavanje komunalnog ambalažnog otpada*
- Prilog 24 – *Nalepnica Odlaganje komunalnog ambalažnog otpada*
- Prilog 25 – *Evidencija komunalnog ambalažnog otpada*
- Prilog 26 – *Evidencija preuzimanja komunalnog ambalažnog otpada*
- Prilog 27 – *Evidecija komunalnog otpada*
- Prilog 28 – *Nalepnica Posebni otpad*
- Prilog 29 – *Evidecija posebnog otpada*
- Prilog 30 – *Evidencija preuzimanja posebnog otpada*

8. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana usvajanja i objavljivanja na oglasnim tablama, odnosno sajtu Fakulteta.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
Trg Dositeja Obradovića 8

tel: 021/450-355, 021/450-356, fax: 021/459-761
<http://polj.uns.ac.rs/>
